

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

82. An infans in domo baptizatus ab obstetricibus possit iterum in Ecclesia baptizari saltem sub conditione? Et ita baptizans an peccet, & sit irregularis? Ex p.5. tr. 13. & Misc. 2. res. 86.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Quinones, consilio sapientium virorum idem sancitum, & observatum fuit; sicut etiam illustri D. Fr. Didacus Mardones in sua Cordubensi Dicedi, idem observandum iussit post sedulas doctissimorum Theologorum consultationes, ac affixum fuit Decretum hoc in S. Hyacinthi Xenodochio, necnon in Orphanotrophio Civitatis Toletanae, pro his expositis infantibus assignato. Sic etiam censere aliqui Theologi à Venetiari Patriarcha congregati; licet alij oppositum affirmarint, ut testatur Comitulus *respons. lib. 2. q. 1.*

3. Probatur tertio auctoritate plurium Doctorum ex nostra Societate, qui de hac re consulti sunt, & quorum subscriptiones apud me habeo. Ij ergo asserunt hos pueros, sive schedulam afferant, sive non, sine dubio baptizandos esse sub conditione; ab Episcopisque in suis Dicedibus hoc statuendum, & observandum. Sic docuerunt, & subscripserunt sapientissimi Didacus Ruiz de Montoia, Michaël Valquez, Didacus de Cordova, Franciscus Ruiz, Joannes Baptista Gonzalez, Franciscus de Aleman, Gundisalvus, Ramirez, Petrus Malgarejo, Joannes Baptista Lanzebeche, Ildesonus Fernandez de Cordova, Joannes Monus, Ferdinandus de Mendoca, Matthaus Rodericus, ac ferè omnes rem ex professo discussurunt. Hucusque Quintanadueñas, qui postea respondet ad rationes in contrarium; dicit enim, credi posse uni vetulae, seu testi asserenti alicujus baptismum, non vero huic schedulae. Primum, quia si vetula, seu testis, cognoscitur, quis, & qualis fuerit, & si ille fide dignus existat, dubium morale de baptismi valore tollet: at si non cognoscitur, ut contingit ex schedula, quomodo dignus fide existimandus. Quomodo ei credendum? quoque pacto morale certitudinem generabit? Porro scriptura huic eadem fides, quae scribenti, aut proferenti habenda est: & cum de scriptore non constat, neque de auctoritate schedulae, ut fidem faciat constare potest.

4. Ex his colligit, iterum baptizandos esse conditionaliter, non solum deinceps exponendos; sed qui haecenus expositi sunt cum hujusmodi schedula; etiam si senes modò, & Sacerdotes, ac Episcopi sint: in omnibus enim eadem est dubitandi ratio, ac periculum salvationis perseverat. Quae omnia procedere putat, etiam si viginti, aut triginta diebus à nativitate exponantur infantes cum schedula; quòd, scilicet, baptizari debent: adhuc enim perseverant, rationes dubitandi *suprà* allatae. Sic viri docti à me consulti. Haec omnia Quintanadueñas.

5. Sed communis sententia Doctorum, quibus ego adhaesi in p. 5. tr. 1. 3. ref. 85. & in *Addit. ad p. 1. ref. 6.* est in contrarium. Idè novissimè dixit Bannius in *Theol. mor. tom. 1. tr. 2. q. 18. in fine*, [quòd dubium facti est, cum absolute incertum est, utrum baptismus verè fuerit unquam datus, purà, quia puer expositus in via est, nulla ipsi adjecta schedula, quae de baptismi ejus testificetur; in eventu utriusque dubij est hic iterandus sub conditione; quòd si tale dubium non suppetat, est baptismi geminatio mortalis, utpote sacrilega secundum D. Leonem, & Augustinum.] Sic ille.

6. Verum, quia Pater Quintanadueñas pro sua sententia ex Authoribus impressis citat solum Marchantinum à me citatum; ego in ejus gratiam adducam virum doctissimum, S. Theologiae Professore in Academia Cracoviensi; & is est, Adamus Opatovius de *sacr. tr. de bapt. disp. 1. q. 6. n. 49.* ubi sic asserit: [Forma conditionata semper est licitum uti, quando est dubium, an sit ritè baptismus collatus. Sed, quando *obstetrix baptizat domi, semper est

dubium: nam perturbata ex subito casu, potuit in forma errare. Et experientia testis est, multas & in materia, & in forma errare. Tum pleraque venesca, quae infantes sine baptismò, tanquam hostias diabolo, oblatas esse volunt. Unde cum illis dico qui affirmant securus esse, ut pueros domi baptizatos ab obstetricibus, sub conditione baptizent ministri.

7. Sed queres, an baptizatos ab Haereticis liceat sub conditione baptizare? Respondeo, quamvis (ut jam determinatum est) sit baptismus validus, qui ab haereticis confertur; praesertim si cum intentione Ecclesiae debitam formam, & materiam adhibeant. Sed, quia saepenumèrò dubitatio exoritur de veritate baptismi collati ab Haereticis: nam magno odio Ecclesiam prosequuntur: tum, quia saepè formas immutant, & materias sacramentorum contemnunt, & sicut ab Ecclesia, ita ab ejus intentione animum aversum gerunt: idè Molan, *sue Practicae tr. 4. c. 3. n. 30.* ait: Saepè deprehensum est, necessariam eis in baptizando intentionem defuisse: unde tales sub conditione baptizandi.

8. De pueris verò expositis, sive habeant in collo scriptum appensum, sive non, quòd fuerint baptizati, dico, sub conditione esse baptizandos, ne manifeste pereant. [Haec omnia Opatovius, quae confirmant ea, quae idem Quintanadueñas asserit *in gul. 4. c. 5.* Itaque ex omnibus apparet, sententiam P. Quintanae esse fati probabilem, & praesertim ex subscriptione doctissimorum illorum virorum ex Societate, quos ipse adducit.

RESOL. LXXXII.

An infans in domo baptizatus ab obstetricibus possit iterum in Ecclesia baptizari sub conditione? Et ita baptizatus an peccet, & sit irregularis? Ex p. 5. tr. 13. & *miscell. 3. Ref. 86.*

§. 1. **A**D hunc casum affirmativè respondet Francisc. Sylvius in 3. p. *D. Thom. q. 66. art. 9. dub. 2.* ubi sic ait: Et si qui baptizatum domi ab obstetrice postea sub conditione baptizat, non sit irregularis, quaritur tamen an peccet? Verius arbitramur non peccare, quia semper licet ea forma conditionata uti, quando est dubium de baptismò ritè collato. Quando autem obstetrix domi baptizavit, semper est ejusmodi dubium, ne vel subito necessitatis casu turbata, aliter quam referant, dixerint, vel fecerint; aut semel & iterum deprehensa, quòd benè baptizavit, deinceps malitiose errent, ac nihilominus asserant, se more solito baptizasse. Experientia enim notum est multas in materia, vel forma errare, interdum per ignorantiam, vel turbationem, interdum verò per malitiam, quia sunt sortilegae, sive ob aliud. Ut igitur parvulorum salutem contulatur, securus est eos, tametsi ab obstetricibus domi baptizatos, postea baptizare sub conditione, nec potest in iterationis crimen venire, quòd factum esse omnino nescitur, ut ait S. Leo *epist. 37.* Hinc Molan, ut *sue pract. tr. 4. c. 3.* sic loquitur. Et si obstetrix asserant se baptizasse infantem, potest tamen cum in templum deferatur sub usitata conditione baptizari. Pastorale autem Mechlinense sic habet. Si re diligenter requisita dubium fuerit, utrum puer sit baptizatus, vel si sit baptizatus ab obstetrice sub conditione baptizetur. Et iterum conditionalis baptizatio faciendà est circa infantes, qui ab obstetricibus baptizati esse referuntur. Consentit & Synodus Iprensis sub Martino Rhythovio *tit. 12. c. 5.* Hucusque Sylvius.

2. Sed

Quoad hoc lege vers. ult. Resol. not. praeterita & alterum, §. ejus annot. Prima Ref. citata in lin. 2. hujus §. loc. cit. supra Resol. 80. Secunda vero, invenietur in tom. 5. tr. 5. Ref. 43.

* Sup. hac obstetrice in Ref. seq. & in alio §. ejus annot.

Sup hoc fa. pra in Ref. 72. cursum in §. penult. in principio.

Sup hoc fa. pra in Ref. 79. g. penult. ad medium, & in Resol. 87. g. Verum ad medium, vers. sed quando obstetricis.

De Sacram. Baptism. Resol. LXXXIII. & c. 55

2. Sed quicquid sit in illis partibus Germaniæ ubi sæpius obstrictæ sunt forilegæ, tamen in nostris partibus Sylvij doctrina non admittitur. Sed obstrictæ diligenter examinantur, ne error aliquis contigerit, & non comperto, postea in Ecclesia suppleatur solemnitates omittæ; diligentia verò cum supradictis faciendâ est à viris doctis, & interrogandi sunt individualiter de omnibus necessariis ad conficiendum Baptismum, videlicet de verbis formæ, de quantitate aquæ, & de parte corporis, ubi infans fuit baptizatus.

RESOL. LXXXIII.

An baptizati in periculo mortis debeant postea in Ecclesia ceremonias omittas supplere?
Et an, si quis omittet supplere in Ecclesia solemnitates omittas in privato Baptismo, secluso scandalo, non peccet nisi venialiter? Ex part. 5. tr. 3. Res. 6.

§. 1. **R**espondeo affirmativè, ut constat ex usu Ecclesiæ, & colligitur ex c. 1. de Sacram. non iterandis. Atque hoc etiam de exorcismis intelligendum esse docet Richardus in 4. disp. 6. art. 6. q. 1. Vitalis in candelabro de Bapt. c. ult. n. 18. Victoria de Bapt. n. 38. & habetur in Pastoralis Romano, eo observato, ut cum Minister homini baptizato demonis ejectionem, atque gratiæ cælestis donum precatur, intentionem suam referat ad perfectiorem diaboli, qui nunquam omninò infestare desinit, repullam, uberiorèque gratiæ cælestis communicationem; ut proinde non intelligam, cur dixerit Paulus Comitolus lib. 1. resp. moral. q. 12. sacrilegium fore, & maximam Sacramenti injuriam, si Parochus puero privatim baptizato, postea in Ecclesia exorcismos ad demonem profligandum adhibeat; atque hæc quidem doctrina de supplendis ceremoniis observari debet tempore pestilentie cessantis; cum enim infantes ex matris peste infecti editi, in magno repentina mortis periculo versentur, frequenter accidunt, ut privatim baptizari debeant, neque tunc vacat semper Sacerdotibus omittas ceremonias in templo supplere, ideòque post pestilentiam, si supervivunt, ad Ecclesiam duccendi erunt, & hæc omnia docet Layman lib. 5. tract. 2. cap. 8. n. 9.

2. Notandum est tamen, Possessivum de Officio Curati, cap. 6. n. 23. docere, quòd si quis omittet supplere in Ecclesia solemnitates, omittas in privato Baptismo, secluso contemptu non esse nisi peccatum veniale.

RESOL. LXXXIV.

Qui sub nomine Principum in Rituali Romano Pauli V. & in Clementina unica de Baptismo intelliguntur, ut eorum filij extra Ecclesiam in domo baptizari possint? Ex part. 9. tr. 6. & Misc. 1. Res. 37. alias 38.

§. 1. **P**uto sub nomine Principis etiam intelligi Duces non recognoscentes Superiores, ut Dux Mutinæ, Dux Parmensis. Sed Pater Quintanaduenas in Theolog. moral. tom. 1. tract. 1. singul. 21. num. 3. ampliat vocabulum Principis: ait enim: [Non ita strictè sumendum esse nomen Principis, nonnulli judicabunt, cum Privilegium Principis late sit interpretandum: sed filij Ducum, seu los hijos de los Duques, y grandes de España, & de

otros grandes Potentados de otros Reynos; seu, ut loquitur Granado tract. 4. dub. 4. Potentatus nobiles, possent uti hoc privilegio: præsertim si adsit dispensatio, vel potius interpretatio; aut epicheia juris communis ab Episcopo facta, cum illud ob eximiam nobilitatem, & domus splendorem Principibus concedatur, ut innuit Glossa hic: & Vocabularia utriusque Juris; Principum nomine quemlibet secularem Dominum, ut 33. quest. 5. & Prælatum Ecclesiæ, ut dist. 33. cap. Ecclesia, comprehendendi doceant. Unde omnes filios, ac nepotes Ducum, Marchionum, Comitum, & de otros Señores de titulo, con dominio superior, y vassallos, vel eorum, qui ratione muneris Principatum, seu præcellentem honorem, aut prærogativam habent, ut Vicereges, Oratores Regum, vel Pontificum, vulgo, los Embaxadores, necnon supremi Præsides Senatus Regij Castellæ, & forsitan aliorum, ut Ordinum, Indiarum, Belli, & Justitiæ, dum hoc honore, ac familiæ splendore fruuntur; ac his similes, sub hoc nomine non improbabiler contineri aliqui fortè existimabunt.] Ita ille.

2. Sed ejus opinio mihi non placet, & oppono Granadum ab ipso citatum in 3. part. contr. 4. tr. 6. n. 2. ubi sub nomine Principum asserit, quòd comprehenduntur Potentatus nobiles, qui Regibus æquiparantur; ut sunt Dux Venetiarum, Dux Florentiæ, Dux Mutinæ, & alij, quos dixi supra; non autem, ut vult Quintanaduenas, licet cum formidine, Magnates Hispaniarum, Oratores Regum, Præsides, Senatus Regij Castellæ, & Ordinum, Indiarum, Belli, & Justitiæ; nam ista personæ non æquiparantur Regibus, ut loquitur Granado, imò subjecti sunt Regibus, ut eorum vassalli. Ergo non possunt includi sub nomine Principum. Et idèd Castrus Palaus tom. 4. tr. 19. disp. unica, punct. 12. num. 16. sic ait: [Grave peccatum committeret, seclusa necessitate, qui extra Ecclesiam in privatis Oratoriis hoc Sacramentum solemniter ministraret. Excipiuntur Regum, & Principum liberi, id est, filij, & nepotes, tam naturales, quam legitimi superiorum Principum, hoc est, illorum, qui alteri subjecti non sunt.] Ita ille, cui etiam addè Franciscum Sylvium var. resol. tom. 1. verb. Baptismus, 4. concl. 1. in fine. Ergo omnes personæ numeratæ à Quintanaduenas non includuntur sub nomine Principum; quia, ut dixi, alteri subjecti sunt. Et pro hac sententia Palaus adduxit Glossam, Sæ, Valquez, Layman, Coninch, & Suarez: verum in gratiam Patris Quintanæ assero, post ipsum eandem sententiam docere doctum Zipæum tom. 2. lib. 3. tit. de Baptismo, respons. 1. num. 2. ubi ait; quòd in nostro casu sub nomine magni Principis, non tantum supremi, & his ferè proximi; sed & tituli eminentes intelligi posse videntur.

RESOL. LXXXV.

An licitè baptizentur filij Hæreticorum, si sub cura parentum probabiliter timeatur periculum perversionis eorum? Ex part. 3. tract. 4. Res. 7.

§. 1. **N**egativam sententiam docent Fernandez de Heredia disput. de Sacram. Baptismi, part. 7. dub. 3. n. 8. & Coninch. de Sacram. quest. 68. art. 10. dub. unico num. 81. ubi sic asserit: Quando aliqui hæretici, vel apostatæ habitant in iis locis, in quibus liberè exercent suam Religionem extra periculum mortis, eorum filij non sunt baptizandi,

Sup. hoc infra in Res. 88. §. Vnde, & late in tom. 3. tr. 1. Res. 6. à §. 7.